

Sabiedriskā apspriešana

attiecībā uz norādījumu par atbilstības un piemērotības novērtējumu projektu

Jautājumi un atbildes

1. Kāds ir šo norādījumu mērķis?

Norādījumu mērķis ir nodrošināt ECB banku uzraudzības politikas, prakses un procedūru caurredzamību attiecībā uz Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) ietvaros veikto atbilstības un piemērotības novērtējumu. Norādījumos uzraudzītajām iestādēm, potenciālajiem noteiktu vadošu amatu kandidātiem nozīmīgajās bankās un plašākai sabiedrībai sniegta informācija par atbilstības un piemērotības novērtējuma kritērijiem un procedūrām. Norādījumi ietver ECB politikas nostāju attiecībā uz atbilstības un piemērotības novērtējumu, un to mērķis ir palīdzēt uzraudzītajām iestādēm, uz kurām gulstas galvenā atbildība par piemērotu valdes locekļu iecelšanu amatā, un kuras var palīdzēt paātrināt novērtējuma procesu. Tādējādi tiek veicināta novērtējuma metožu saskaņotība un nodrošināti vienlīdzīgi nosacījumi visā VUM. Atkarībā no valstīs pastāvošās kārtības, vadošie amati var ietvert amatus, kas pārrauga bankas galvenās kontroles funkcijas (piemēram, risku direktors un par atbilstību atbildīgā amatpersona).

2. Kādi ir atbilstības un piemērotības novērtējuma kritēriji?

Atbilstības un piemērotības novērtējumu attiecībā uz jaunieceltu direktoru veic pēc iestādes lūguma saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem. Šo novērtējumu veic, ņemot vērā piecus atbilstības un piemērotības kritērijus, kas ietverti Kapitāla prasību direktīvā (CRD IV): a) reputāciju, b) pieredzi, c) interešu konfliktus un neatkarību, d) pienākumu izpildei nepieciešamo laika patēriņu un e) vadības struktūras kolektīvo piemērotību.

3. Kā ECB norādījumu projekts saistīts ar EBI pamatnostādņem par šo jautājumu un pašlaik notiekošo šo pamatnostādņu apspriešanu?

ECB banku uzraudzības funkcija piedalās Eiropas Banku iestādes (EBI) darbā, kuras uzdevums ir regulatīvajā līmenī nodrošināt saskaņotāku CDR IV prasību interpretāciju, publicējot pamatnostādnes. ECB banku uzraudzības mērķis ir saskaņot ES prasību īstenošanu. Īpaši tās uzdevums ir nodrošināt, ka finanšu pakalpojumus reglamentējošo vienoto noteikumu kopumu kredītiestādēm visās VUM iesaistītajās valstīs piemēro vienādi.

Norādījumi neaizstāj EBI pamatnostādnes. ECB un valstu kompetentās iestādes (VKI) VUM ietvaros nodrošina atbilstību EBI pamatnostādnēm. Mainoties EBI pamatnostādnēm, var mainīties arī ECB banku uzraudzības politika, prakse un procedūras.

Informāciju par pašlaik notiekošo EBI apspriešanu sk. [EBI interneta vietnē](#).

4. **Kāda ir procedūra attiecībā uz apspriešanu par ECB norādījumu projektu?**

Apspriešanas periods noslēdzas piektdien, 2017. gada 20. janvārī. Pēc tam ECB ņems vērā visus saņemtos komentārus un nepieciešamības gadījumā pielāgos norādījumus. ECB arī ņems vērā visus labojumus, ko EBI veiks pēc tās pamatnostādņu apspriešanas. Gaidāms, ka ECB 2017. gada 2. ceturksnī publicēs norādījumu par atbilstības un piemērotības novērtējumu galīgo variantu un skaidrojumus, kā risināti apspriešanas laikā izvirzītie jautājumi.

5. **Vai norādījumos izklāstītie noteikumi ir juridiski saistoši?**

Norādījumu projekta mērķis ir saskaņot atbilstības un piemērotības novērtējuma kritēriju īstenošanu. Šādas saskaņotas īstenošanas mērķis ir vienotas uzraudzības prakses izstrāde. Turklāt iestādēm norādījumi būtu jāņem vērā, veicot savu valdes locekļu piemērotības novērtējumu. Taču paši norādījumi nav juridiski saistošs dokuments.

6. **Vai tie būs attiecināmi tikai uz ECB tieši uzraudzītajām bankām, vai arī uz citām bankām?**

ECB pieņem atbilstības un piemērotības lēmumus tikai attiecībā uz tās tiešā uzraudzībā esošo banku direktoriem. Attiecībā uz banku grupām ECB uzrauga gan grupas galvenās iestādes valdes locekļus, gan visu grupas meitasuzņēmumu valdes locekļus.

Lēmumus par augstākā līmeņa vadības atbilstību un piemērotību mazāk nozīmīgajās bankās joprojām pieņem valstu uzraudzības iestādes, izņemot gadījumus, kas saistīti ar jaunas bankas licences izsniegšanu.

7. **Vai tagad sistemātiski tiks pārskatīti iepriekšējie atbilstības un piemērotības novērtējumi, vai tiks saglabāti līdzšinējie nosacījumi?**

ECB neveic sistemātisku visu amatā esošo direktoru pārvērtēšanu. ECB ir pilnvarota 1) novērtēt personas pirmreizēju apstiprināšanu amatā; 2) novērtēt personas atkārtotu iecelšanu amatā vai amata maiņu, ja to nosaka valsts tiesību akti; un

3) veikt pārvērtēšanu, ja uzraudzības gaitā tiek konstatēta problēma, kas ietekmē valdes locekļu piemērotību.

Ja persona tiek atkārtoti iecelta amatā vai iecelta citā amatā, novērtējumu veiks, ja to paredz valsts tiesību akti. Dažās valstīs jāveic jauns novērtējums, ja tiek pagarināts valdes locekļa amata pilnvaru termiņš vai ja valdes loceklis kļūst par valdes priekšsēdētāju. Šajā gadījumā ECB novērtē, vai valdes loceklis atbilst stingrākām prasībām, kas noteiktas priekšsēdētāja amatam.

Neraugoties uz iepriekšminēto, gadījumā, ja ECB, veicot uzraudzību, konstatē, ka jau amatā iecelti valdes locekļi neizpilda atbilstības un piemērotības prasības, šādas problēmas var būt par iemeslu atbilstības un piemērotības pārvērtēšanai, ja tās ietekmē šādu locekļu atbilstību un piemērotību. Abos gadījumos novērtējumu/pārvērtēšanu veic saskaņā ar pastāvošajām adekvāta un taisnīga procesa prasībām katrā gadījumā atsevišķi un saskaņā ar piemērojamiem juridiskajiem un regulējošajiem kritērijiem.

8. Kāpēc euro zonas valstīs pastāv atšķirīgi noteikumi?

VUM atbilstības un piemērotības uzraudzības pamatā ir Eiropas tiesību akti (CDR IV, VUM regula un VUM pamatregula). Atbilstības un piemērotības prasības noteiktas Kapitāla prasību direktīvā (CRD IV), tāpēc ECB jāpiemēro to 19 euro zonas valstu tiesību akti, kuros transponētas direktīvas prasības. Gadījumos, kad direktīva ļauj dalībvalstīm noteikt, kā tiks īstenoti Eiropas tiesību akti, iespējamās valstu atšķirības. Tāpēc dažas atbilstības un piemērotības uzraudzības atšķirības var novērst tikai ar regulatīvām pārmaiņām. EBI 2015. gada salīdzinošo pārbaūžu ziņojumā arī apstiprināja, ka šādas atšķirības pastāv.

Visiem kandidātiem tiek piemēroti vienoti principi, kas izteikti piecos pamatkritērijos. Atšķirīgas kritēriju interpretācijas pamatā var būt arī valstu atšķirības. VUM sekmē šo ES prasību viendabīgu īstenošanu.

Konkrēti VUM jau nodrošinājusi saskaņotāku novērtējuma kritēriju interpretāciju (piemēram, nepieciešamo pieredzes līmeni un situācijas, kas rada būtisku interešu konfliktu), saskaņotākas procedūras (piemēram, vienotu metodoloģiju un saskaņotas paziņojuma veidnes) un vienošanos par noteiktu uzraudzības instrumentu (piemēram, interviju) izmantošanu.

9. Vai atbilstības un piemērotības novērtējums jāpiemēro tikai attiecībā uz valdes locekļiem, vai arī uz bankas galvenās kontroles funkciju vadītājiem (atbilstības, riska un iekšējā audita funkcijas vadītājiem)?

Iestādēm ir dažādas pārvaldības struktūras. Valdē var ietilpt personas, kas pārrauga galvenās kontroles funkcijas (piemēram, risku direktors un par atbilstību atbildīgā amatpersona). Šādā gadījumā uz jaunieceltajiem kontroles funkciju vadītājiem attieksies atbilstības novērtējums kā uz valdes locekļiem. Pretējā gadījumā

norādījumi attieksies arī uz personām, kas pilda pamatfunkcijas, ciktāl tas iespējams atbilstoši valstu tiesību aktiem.

10. Vai izpilddirektors var kļūt par priekšsēdētāju tūlīt pēc izpilddirektora amata pilnvaru termiņa beigām?

Šādu lomas maiņu bieži regulē valstu tiesību akti vai korporatīvās pārvaldības kodeksi, vai tie visi kopā. Šajos normatīvajos aktos bieži noteikts, ka kandidātam jāievēro pārtraukuma periods pirms stāšanās priekšsēdētāja amatā.

Ja priekšsēdētāja amats tiek ieņemts tūlīt pēc atkāpšanās no izpilddirektora amata tajā pašā iestādē, tas attiecas uz pastāvīgo pārvaldības uzraudzību. Tādējādi var tik ietekmēts atbilstības un piemērotības novērtējums, īpaši attiecībā uz neatkarības kritēriju.

11. Vai izpilddirektors drīkst vienlaikus ieņemt priekšsēdētāja amatu?

ECB uzskata, ka kredītiestādēm jāievēro izpildfunkciju un ar izpildfunkciju nesaistīto pienākumu nodalīšana un ka priekšsēdētāja un izpilddirektora funkciju nodalīšanai jābūt parastai praksei. Stabils korporatīvās vadības principi prasa, lai katra no šīm funkcijām tiktu pildīta saskaņā ar attiecīgajiem pienākumiem un pārskatbildības prasībām. Atbilstoši Bāzeles Banku uzraudzības komitejas 2015. gada jūlijā pieņemtajiem banku korporatīvās pārvaldības principiem un Eiropas Banku iestādes pamatnostādņēm par iekšējo pārvaldību (GL 44) ECB var atļaut vienai personai apvienot priekšsēdētāja un izpilddirektora amatu izņēmuma gadījumos un tikai tad, ja ir ieviesti korektīvi pasākumi, lai nodrošinātu, ka šādas apvienošanas rezultātā netiek traucēta abu funkciju pienākumu un pārskatbildības saistību izpilde.

12. Vai kādreiz esat noraidījuši bankas ierosinātu kandidātu?

Atbilstības un piemērotības lēmumi netiek publiskoti. ECB neparedz, ka varētu būt liels atteikumu skaits, jo banku primārā atbildība ir izraudzīties valdes locekļus, kuri atbilst visiem atbilstības un piemērotības kritērijiem. Bankām šis pienākums jau ir zināms un norādījumi par atbilstības un piemērotības novērtējumu palīdzēs tām nodrošināt caurredzamību saistībā ar ECB banku uzraudzības politiku, praksi un procedūrām attiecībā uz atbilstības un piemērotības novērtējumu.

Turklāt ECB lēmumi attiecībā uz atbilstības un piemērotības novērtējumu ne vienmēr ir viennozīmīgi pozitīvi vai negatīvi. Reizēm ECB izvirza kandidātam un bankai prasības risināt konkrētus jautājumus, piemēram, kandidātam var pieprasīt veikt īpašu apmācību vai arī pārtraukt pildīt kādu amatu ārpus bankas, jo tas rada interešu konfliktu vai pienākumu izpildei nepieciešamā laika patēriņa problēmu, vai arī iestādi var lūgt sniegt ECB informāciju par nepabeigtu tiesas procesu.

Turklāt atbilstības un piemērotības novērtējumu pamatā ir adekvāts un taisnīgs process. Ja ECB ir bažas, ka kandidāts neatbilst juridiskajiem kritērijiem, par to tiks

informēta banka un kandidāts. Bankas var pieņemt lēmumu pārskatīt pieteikumu, ja kļūst skaidrs, ka jautājumus nav iespējams pilnībā atrisināt.